

ИНСТИТУТ ЗА ЈАВНО ЗДРАВЈЕНА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

www.iph.mk

Ул." 50 Дивизија " бр.6, 1000 СКОПЈЕ

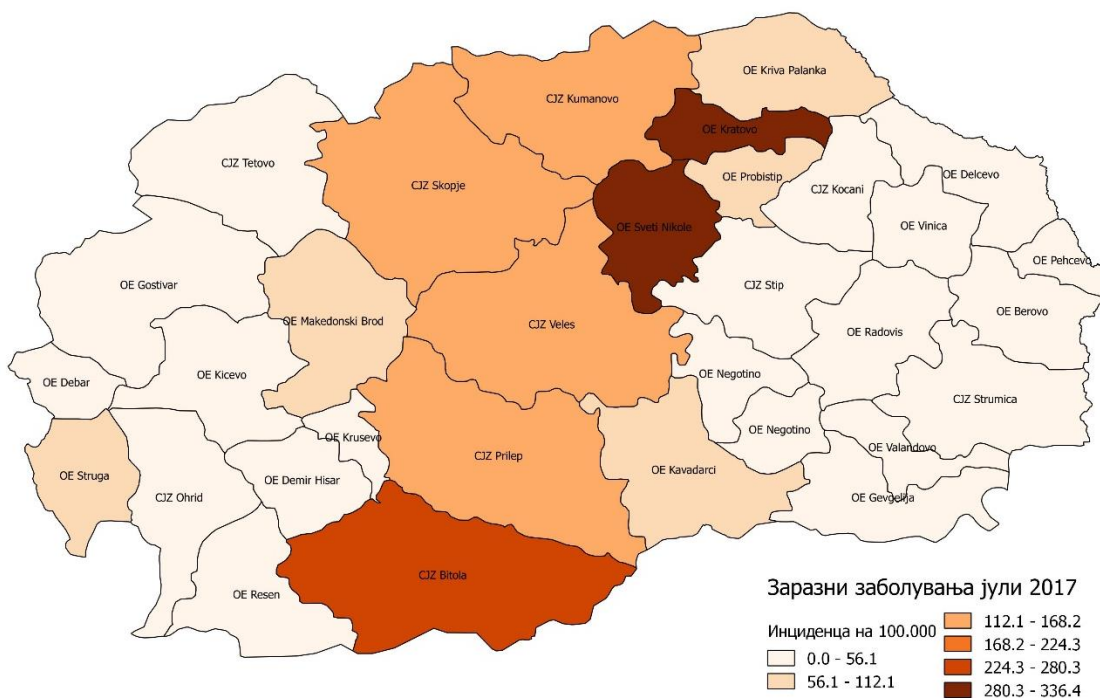
Тел: 02 3 125 044, 3 223 033; Факс: 02 3 223 354

СЕКТОР ЗА КОНТРОЛА И ПРЕВЕНЦИЈА НА ЗАРАЗНИ БОЛЕСТИ

ОДДЕЛЕНИЕ ЗА СЛЕДЕЊЕ И НАДЗОР НАД ЗАРАЗНИТЕ БОЛЕСТИ

БИЛТЕН

за движењето на акутните заразни заболувања во Р. Македонија
во месец јули и 2017

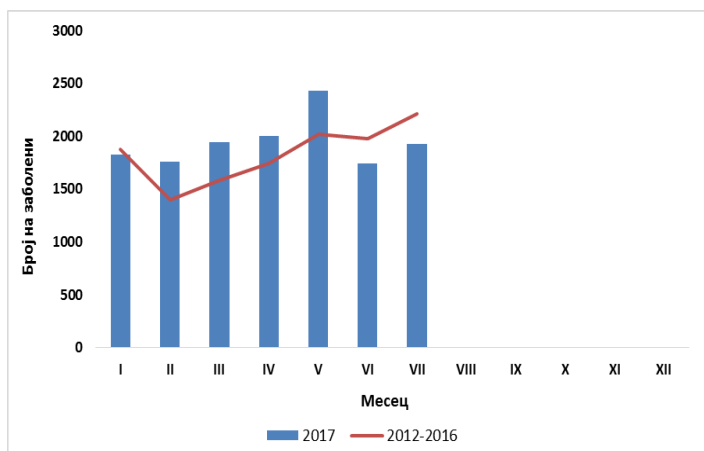
Скопје, 14.08.2017

Во текот на месец јули 2017 година, во Република Македонија се регистрирани вкупно 1.927 заболени лица од акутни заразни заболувања (не сметајќи ги грипот, туберкулозата, СИДА-та, АФП и хроничните носителства на хепатит Б и Ц) со вкупна инциденца од 93,1 на 100.000 жители.

Во текот на месец јули се бележи зголемување на вкупниот број на заболени лица за 10,7% во однос на претходниот месец јуни. Во однос на јули 2016, како и во однос на аритметичката средина за периодот 2012–2016, се регистрира намалување на пријавените лица од акутни заразни заболувања од 17,6% и 13,0% соодветно (Графикон 1).

Во вкупниот број на заболени во 2017 година, регистрираните случаи во месец јули учествуваат со 14,2%. Кумулативниот број на заболени во 2017 е зголемен за 5,9% во однос на кумулативата за истиот период во 2016 година.

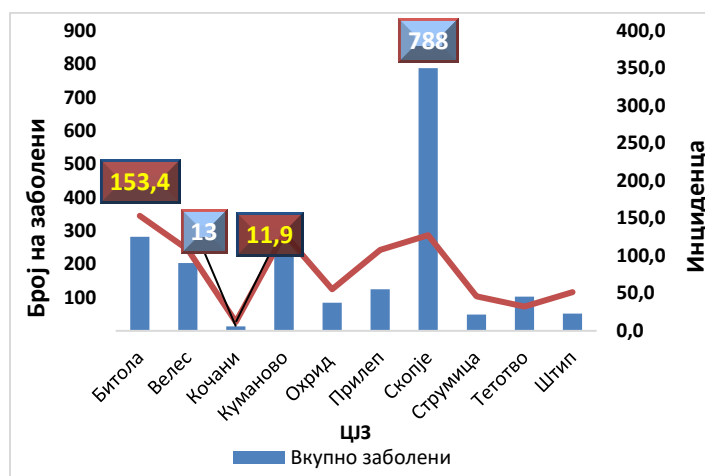
Графикон 1. Број на заболени од заразни болести по месеци во 2017, и аритметичка средина за 2012-2016

Во месец јули, најголем број акутни заразни заболувања на ниво на ЦЈЗ се регистрирани на територија на ЦЈЗ Скопје (n=788 или 40,9%), а најмал во ЦЈЗ Кочани (n=13 или 0,7%) (Табела 1 во Прилог).

Највисока инциденца на ниво на ЦЈЗ е регистрирана на територијата на ЦЈЗ Битола (I=153,4/100.000), а најниска во ЦЈЗ Кочани (11,9/100.000). (Графикон 2)

Графикон 2: Број на заболени и инциденца од акутни заразни заболувања по ЦЈЗ во јули, 2017

Не се регистрирани заболени лица на територијата на ПЕ Ресен, Гевгелија, Берово, Делчево, Пехчево и Валандово и (Табела 1 во Прилог).

Десетте најчесто пријавувани акутни заразни заболувања во јули учествуваат со 97,9% во вкупниот број на заболени во месецот и бележат инциденца од 91,1/100.000 жители. (Табела 1)

Табела 1: Десет најчесто пријавувани акутни заразни заболувања во јули, 2017

Заболување	Број	I/100.000
Ентероколитиси	1126	54,4
Овчи сипаници	551	26,6
Бактериски алиментарни инфекции и интоксикации	85	4,1
Салмонелози	38	1,8
Инфекции предизвикани од E. Coli	21	1,0
Шуга	17	0,8
Скарлатина	17	0,8
Инфективна мононуклеоза	17	0,8
Вирусен хепатитис Ц	8	0,4
Бактериски менингитис	6	0,3
ВКУПНО	1.886	91,1

Првите две најчести заразни заболувања (ентероколити и овчи сипаници), учествуваат со 87,0% во вкупниот број на заболени, а со 88,9% во десетте најчесто регистрирани акутни заразни заболувања во месец јули 2017 година.

Во текот на јули, **најчесто** регистрирано акутно заразно заболување се **ентероколитите** (n=1126). Тие во вкупниот број на заболени во месецот учествуваат со 58,4%, а во групата на десетте најчести заразни заболувања за овој месец учествуваат со 59,7%.

Во однос на претходниот месец јуни 2017, се регистрира зголемен број на заболени лица од ентероколити за 77,3%. Во однос на месец јули 2016, како и во однос на аритметичката средина 2012-2016, во овој месец се регистрира намалување од 16,2% и 22,3% соодветно.

Во вкупниот број на пријавени ентероколити во 2017, бројот на заболени во јули учествува со 20,5%. Во вкупно регистрираните акутни заразни заболувања во 2017 година, учеството на ентероколитите е 40,4%.

Кумулативниот број на заболени од ентероколити во 2017 е зголемен за 3,5% во однос на кумулативата за истиот период во 2016 година.

На **второ** место по број на регистрирани заболени во месец јули се овчите сипаници со 551 случај. Во вкупниот број на заболени во месецот учествуваат со 28,6%, а во групата на десетте најчести заразни заболувања со 29,2%.

Во однос на претходниот месец јуни 2017, бројот на заболени од овчи сипаници е намален за 40,0%. Во однос на месец јули 2016, регистрирано е намалување 27,8% додека во однос на аритметичката средина 2012-2016, во овој месец се регистрира зголемување од 22,2%.

Во вкупниот број на регистрирани овчи сипаници во 2017, пријавените случаи во јули учествуваат со 8,4%, додека во вкупниот број на регистрирани акутни заразни заболувања во 2017 година, овчите сипаници учествуваат со 48,0%.

Кумулативниот број на заболени од овчи сипаници во 2017 е зголемен за 5,9% во однос на кумулативата во истиот период во 2016.

Во однос на поделбата на **акутните заразни заболувања по групи**, најголем број од заболувањата во месец јули припаѓаат на цревни заразни заболувања. Пријавени се 1278 заболени (66,3%) со инциденца од 61,8 на 100.000 жители (Графикон 3).

Од нив, најголем процент (88,1%) и број (n=1126; I=54,4/100.000) се ентероколитите. На второ место се 85 бактериски алиментарни инфекции и интоксикации (6,7%; I=4,1/100.000), 38 случаи на салмонелози (3,0%; I=1,8/100.000). Пријавени се 21 случај на инфекции предизвикани од E. Coli, по три случаи на вирусен хепатитис А и шигелоза и два случаи на кампилобактериоза.

На второ место во месец јули е групата на **капкови заразни заболувања** (n=589, 30,6%) со инциденца од 28,5/100.000 (Графикон 3).

Од нив, најголем број и процент чинат пријавите на овчи сипаници (n=551 или 93,5%), со инциденца од 26,6/100.000.

Во оваа група регистрирани по 17 случаи на скарлатина и инфективна мононуклеоза (2,9%; I=0,8/100.000), два случаи на голема кашлица и по еден случајна инфекции со ХиБ и заразни заушки.

Во групата на **останати акутни заразни заболувања**, во јули се регистрирани 47 случаи (2,4%, I=2,3/100.000). (Графикон 3)

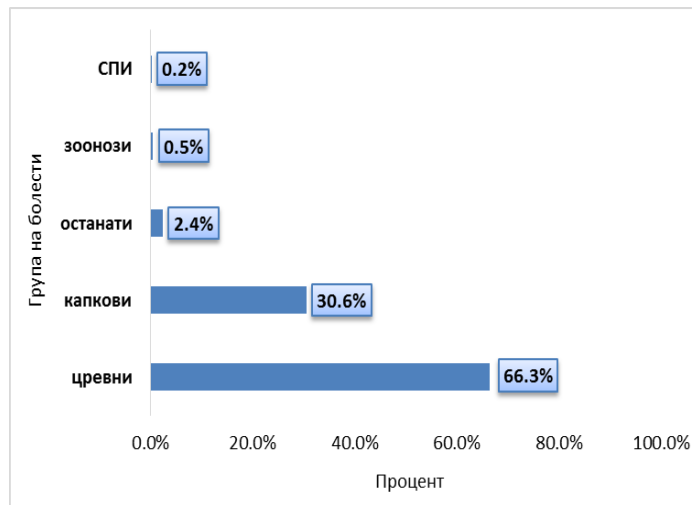
Од нив, најбројни (n=17, 36,2%) се случаите на заболени од шуга со инциденца од 0,8/100.000, а потоа следат 8 случаи на вирусен хепатитис Ц (17,0%, I=0,4/100.000). Во групата пријавени се по 6 случаи на бактериски менингит и хеморагична треска со бубрежен синдром, по три случаи на вирусен менингит и вирусен хепатитис Б, два случаи на неодреден вирусен хепатит и по еден случај на вирусен енцефалит и маларија.

Од шесте пријавените случаи на хеморагична треска со бубрежен синдром предизвикана од Hanta-вирус, два случаи се од с. Новак од Дебар кои заболеле во април, кога се и дијагностицирани (презентирани беа во делот на Лабораториски изолирани или на друг начин докажани причинители на заразни заболувања во Билтенот за април, 2017), но заради доцнење на Пријавите за заразна болест се прикажани во овој билтен. Два случаи од с. Симица, Гостиварско се подетално опишани во поглавјето за пријавни епидемии во месец јули. Останатите два случаи се пријавени од Клиниката за нефрологија, каде што заболените биле хоспитализирани. Станува збор за лице на 22-годишна возраст, невработено од Винаца и лице на 33-годишен возраст, од с. Висока Маала, Струмица кое изминатите месеци престојувало во с. Герман, Крива Паланка каде што работело како дрвосечач. Центрите за јавно здравје и подрачните единици каде што живеат и работат овие лица во соработка со ИЈЗ направија епидемиолошки увиди на терен и ги превземаа сите потребни мерки и активности за сузбивање и спречување на ширење на ова заболување.

Во текот на месец јули од КИБФС е пријавен нов случај на импортирана маларија. Заболениот е лице на 28 - годишна возраст, од Скопје кој заболувањето го стекнал за време на работен престој во Централна Африканска Република. За време на престојот не земал редовно антималяриска профилакса. На клиниката е дијагностицирана маларија предизвикана од *Plasmodium falciparum*.

Во групата на **зоонози**, во месец јули, се регистрирани 10 заболени лица (0,5%; $I=0,5/100.000$) и тоа 4 случаи на ехинококоза, и по три случаи на лајшманиоза и бруцелоза (Табела 1 во Прилог).

Графикон 3: Структура на заболени по групи на заболувања во јули, 2017

ХИВ/СИДА И ДРУГИ СЕКСУАЛНО ПРЕНОСЛИВИ ИНФЕКЦИИ

Во текот на месец јули, пријавен е еден нов случај на ХИВ (Табела 3 во Прилог). Се работи за машко лице од Прилеп, припадник на возрасната група од 20-29.

Согласно евиденцијата на пријавените случаи (заклучно со 31.07.2017), кумулативниот број на лица регистрирани со ХИВ/СИДА за периодот 1987–2017 изнесува 339, при што:

- лица болни од СИДА - 181
- ХИВ позитивни лица - 158
- починати лица - 83, и
- лица кои живеат со ХИВ/СИДА - 256.

Во однос на другите сексуално преносливи инфекции, во текот на јули се пријавени 3 случаи на инфекции предизвикани од хламидија (Графикон 2, Табела 3 во Прилог).

ВАКЦИНО-ПРЕВЕНТАБИЛНИ ЗАБОЛУВАЊА

Регистрирани се вкупно 7 лица ($I=0,3/100.000$) со заболувања против кои се спроведува задолжителна континуирана имунизација (без туберкулоза). (Табела 2 во Прилог)

Пријавени се 3 лица со вирусен хепатит Б, истите согласно Календарот за имунизација не подлежат на задолжителна вакцинација и не се вакцинирани.

Во јули, пријавено е едно лице со заразни заушки, во однос на вакциналниот статус не е вакцинирано, а дијагнозата е поставена клинички и лабораториски. Во месец јули, регистрирани се два случаи на голема кашлица кои се лабораториски докажани. Во првиот случај се работи за 4-месечно дете од Струга, а вториот случај е едногодишно дете од Скопје. Двете заболени деца, и покрај тоа што подлежат на редовна вакцинација против голема кашлица согласно Календарот за имунизација, не се вакцинирани.

Регистриран е и еден случај на инфекција со ХиБ. Се работи за едногодишно дете од Скопје. Дијагнозата е лабораториски потврдена. Во однос на вакциналниот статус детето е вакцинирано против ХиБ согласно Календарот за имунизација.

ЕПИДЕМИИ

Во текот на месец јули, во ИЈЗ пристигнати се две **пријави за епидемија на заразна болест.**

На 19.07.2017 година, ЦЈЗ Штип/ПЕ Пробиштип пријави епидемија на алиментарна токсоинфекција предизвикана од *Staphylococcus aureus*. Се работи за епидемија на труење со храна кај лица кои се хранеле во работничка менза на рудниците Злетово во с. Добрево, Пробиштип. Од експонирани 70 лица, во епидемијата заболеле 6 лица. ЦЈЗ Штип/ ПЕ Пробиштип во соработка со ДСЗИ и АХВ извршиле санитарно-хигиенски и епидемиолошки увид во местото. При увидот се земени материјали за микробиолошка анализа: брисеви од раце на вработените, мостри од храната, брисеви од работни површини и садови.

Микробиолошките резултати покажаа дека е изолиран *Staphylococcus aureus* во: растворено млеко, во сад во кој се служи млекото и од раце на вработен во кујна. Преземени се соодветни санитарно-хигиенски и против епидемиски мерки. Епидемијата е одјавена на 21.07.2017.

На 28.07.2017 година, ЦЈЗ Тетово/ПЕ Гостивар пријави епидемија на хеморагична треска со бубрежен синдром, предизвикана од Ханта вирус. Епидемијата е регистрирана на територија на село Симница, Гостиварско со три заболени лица од кои две лица се починати и 7 сомнителни лица, сите хоспитализирани на КИБФС. Епидемиолошката анкета укажува дека сите заболени лица работеле како овчари на исто бачило, над месноста Стража.

ЦЈЗ Тетово и ПЕ Гостивар во соработка со ИЈЗ и ДСЗИ извршија санитарно-хигиенски и епидемиолошки увиди и во селото Симница и во бачилото. При увидот се препорачани и превземени соодветни мерки: дератизација и дезинфекција во селото, бачилото и нивната околина, едукација на вработените во бачилото за превентивните мерки за заштита. Дополнително при увидот наложено е да се спроведат и други санитарно хигиенски мерки поврзани со консумирање на безбедна вода и соодветно отстранување на отпадот. Исто така изготвени се и поделени информативни материјали за здравствени работници и за население, а истите се поставени на веб страната на ИЈЗ.

СМРТНИ СЛУЧАИ

Во текот на месец јули **регистрали се два смртни случаи** од хеморагична треска со бубрежен синдром, предизвикана од Hanta вирус.

Првото починато лице е од машки пол на 48-годишна возраст хоспитализиран на КИБФС на 20.07.2017, кој заради влошување на состојбата следниот ден е префрлен на Одделот за интензивна нега каде што и покрај интензивниот третман починал на 24.07.2017.

Вториот смртен случај е 23-годишно машко лице, кое веднаш по приемот на КИБФС на 25.07.2017 е сместено на Одделот за интензивна нега. Но, и покрај сите превземени интензивни терапевтски мерки заради брзата прогресија на болеста кај лицето на 26.07.2017 настапил летален исход.

Двете починати лица се во роднинска врска со потекло од с. Симница и заедно работеле како овчари на бачилото над преминот Стража.

ЛАБОРАТОРИСКИ ИЗОЛИРАНИ ИЛИ НА ДРУГ НАЧИН ДОКАЖАНИ ПРИЧИНТЕЛИ НА ЗАРАЗНИ ЗАБОЛУВАЊА И РЕЗИСТЕНЦИЈА НА АНТИБИОТИЦИ

Во овој Билтен е даден приказ на евидентираните *Пријави за изолиран-докажан причинител на заразна болест и резистенција на антибиотици* пристигнати во ИЈЗ во текот на месец јули, 2017 година (n=544).

Пријави за микробиолошки изолати или на друг начин докажани причинители на заразни заболувања се добиени од лаборатории од 9 Центри за јавно здравје и 2 Подрачни единици (Табела 4 - Прилог).

Во најголем број и процент се пристигнати пријави за докажан микробиолошки причинител од лабораториите кои се наоѓаат на територијата од ЦЈЗ Скопје (n=444 или 81,6%), ЦЈЗ Битола (n=23 или 4,2%) и ЦЈЗ Велес (n=20 или 3,7%).

Од регистрираните пријави за микробиолошки докажани причинители на заразно заболување, најчесто докажани/изолирани причинители во јули се: *MRSA* (n=156; 28,7%), *Chlamydia trachomatis* (n=59; 10,8%) и *Salmonella enteritidis* (n=55; 10,1%), (Табела 4 во Прилог).

Кузмановска Г., Алексоски Б., Караџовски Ж., Ставридис К., Микиќ В., Кочински Д., Балажи Л., Цветановска Ж., Столеска Илиоска Р., Исмани М.